

Sławomir Oleszek
Gdańsk, 2024

Sala Gildii Qionghua

Lee Man Mao i Trójjoki Hua Guang

Fot.1. Stylizowana maska aktorska. Foto: Viki Hamilton. Za zgodą

I. Gildia Qionghua i Lee Man Mao

Dokładna data oddania do użytku „Sali Gildii Qionghua” (瓊花會館), jak i Pałacu „Qiong Hua Gong” (瓊花宮), jako obiektu architektonicznego i miejsca pracy artystów operowych w Foshan nie jest znana. Według niektórych źródeł powstała w okresie Wenli, za dynastii Ming pomiędzy 1573, a 1620 r. Takie stanowisko wnika z przekazów ustnych i pisemnych, w tym z artykułu „Historia Sali Gildii Bahe” autorstwa Huang Jun Wu, który w 1948 roku został jej prezesem i przeanalizował dokumenty obejmujące różne zapiski na temat Qionghua, jako poprzedniczki Bahe.

W przeciwieństwie do powyższego twierdzenia, Wu Jiong Jian w innym artykule „Sala Gildii Qionghua Shiling Lu” cofnął datowanie wstecz do okresu Jiaping, czyli lat 1522-1566.

Na obecnym etapie badań, te kolidujące ze sobą stanowiska nie muszą się wykluczać, jeżeli wziąć pod uwagę taką okoliczność, że Gildia zaczęła się konstituować lub ujawniać pod nazwą Qionghua około 1522 roku, a sam budynek powstał w okresie późniejszym.

„Kronika miasta Foshan Zhongyi” z 1754 r. odnotowuje działalność Gildii w siedemnastym roku panowania cesarza Qianlong'a (1752 r.) i zawiera mapkę z jej lokalizacją przy nabrzeżu Daji Wei i południowym brzegu Fen Jinag w Foshan. Budynek funkcjonował przy skrzyżowaniu Dajipu i Fenshuipu. Według tej publikacji, co roku podczas Festiwalu Tian Kuang (天颺) tysiące widzów zbierało się w Foshan, aby obejrzeć przedstawienia i różne konkurencje artystyczne.

Inny autor Shen Youzhu, profesor Uniwersytetu w Zhaoqing w swoim „Badaniu dat założenia Qionghua i Bahe” wysunął wniosek, że „Sala Gildii Qionghua” została zbudowana we wczesnych latach panowania cesarza Qianlong'a pomiędzy 1740, a 1750 r.

Pomimo tego typu różnic i sprzeczności w datowaniu faktów historycznych, Gildię Qionghua uznaje się dziś za najwcześniejsze miejsce rekrutacji i kształcenia uczniów, oraz przygotowywania ich do ról muzyków, śpiewaków i aktorów w mieście Foshan. Wiadomo też, że ten rytm edukacyjny trwał do drugiej połowy XIX wieku, ponieważ wówczas rządzący Mandżurowie uwikłali się w dynamiczny konflikt wewnętrzny i doprowadzili do dewastacji budynku i zniszczenia wielu cennych dzieł operowych, zabytków i artefaktów przechowywanych od momentu powstania Gildii. Akty wandalizmu miały stanowić odwet za przyłączenie się artystów z Qionghua do ruchu narodowo-wyzwoleńczego i Powstania Tajpingów (1850-1864).

Jednym z głównych dowódców operacji militarnej został czołowy aktor Opery Kantońskiej i przywódca Tientihui z miasta Foshan Lee Man Mao (李文茂), który poza pracą sceniczną w Qionghua zajmował się także szkoleniem z zakresu scen walki, oraz samoobrony i walki wręcz według metody Wing Chun (Ving Tsun) z Czerwonych Dżonek.

Władze mandzurskie nie uznające prawa Chińczyków do samostanowienia rozprawiły się z walczącymi aktorami w bardzo brutalny sposób, zabijając przy tym co najmniej 20 milionów innych osób zaangażowanych w różne formy biernego i czynnego oporu, mające na celu obalenie dynastii Qing i przywrócenie dynastii Ming (反清復明), oraz osób nie będących uczestnikami tego zrywu.

W 1871 roku, trzynaście lat po przedwczesnej i tragicznej śmierci Lee Man Mao (1833-1858) spowodowanej raną odniesioną w boju z siłami Qing, działalność „Gildii Qionghua” została ponownie wznowiona. Mei Lan Fang (梅兰芳) słynny pekiński aktor narodowości Han, mistrz dramatu chińskiego i odtwórca ról kobiecych (1894-1961), ceniony również przez Mao Tse Tung'a, powiedział kiedyś, że: „Krew pana Lee Man Mao i niezliczonych rewolucyjnych męczenników w tym samym czasie i po nim nie poszła na marne. Nasza społeczność operowa jest również dumna, że mieliśmy kiedyś tak niezwykle postacie, jak pan Lee Man Mao”. Odzwierciedla to zapis: (李文茂先生和他同时及在他以后的无数革命烈士的血没有白流。我们戏剧界也因为曾经有了像李文茂先生这样的非常人物而足以自豪。).

II. Trójki Hua Guang patron Gildii Qionghua

Uznany strażnikiem i mentalnym opiekunem chińskich środowisk operowych, w tym Opery Kantońskiej stał się „Trójki Hua Guang” (华光大帝), któremu artyści od dawien dawna oddają ceremonialne pokłony połączone z procesyjnym niesieniem figury i godnością przynależną najwyższym dostojnikom państwowym, bóstwom i bodhisattwom. Tytuł Hua Guang został zapisany na „Ósmej Tablicy Zasad Towarzystwa Triady”, związanej z chińskimi tajnymi stowarzyszeniami. Jego trzecie oko znajdujące się ponad nosem ma za zadanie widzieć na odległość ponad tysiąca li.

Klasyczne wizerunki w zdobionej zbroi mają cztery cechy wspólne, charakteryzujące go w pozycji stojącej i siedzącej. Poza trzecim okiem pośrodku czoła, ma ogoloną głowę. W jednej dłoni

trzyma małą piramidkę ze złota, w przeciwną klasyczną broń, albo wykonuje gest dwóch palców nieśmiertelnego. Spotykane są też inne jego wizerunki ze sztabką złota, która zastępuje piramidkę. Kiedy nie trzyma broni jego dłoń może spoczywać na kolanie. Wówczas pierwszy palec może być skrzyżowany z drugim, co stanowi mistyczny gest odczytywany tylko przez jego zwolenników.

W niektórych salach gdzie trenują aktorzy scen walki oraz w pomieszczeniach świątynnych, jego figurki są zestawiane z innymi postaciami podobnie odzianymi w zbroję, lub w otoczeniu zwierząt o silnej woli walki, jak wąż czy smok, itp.

Hua Guang (Huaguang), to taoistyczny i ludowy „Bóg Ognia”, którego święto obchodzi się według kalendarza lunarne w dniu 28 września każdego roku. Zyskał miano „Cesarza Pięciu Żywiołów”. Jako „Cesarz Wschodu” kojarzy się z kolorem błękitnym, „Cesarz Południa” z czerwienią, „Cesarz Zachodu” z bielą, „Cesarz Północy” z czernią, a „Cesarz Centrum” z kolorem żółtym.

Jego wyznawcy wywodzący się z ludu Hakka wierzą, że odbył wędrówkę zmieniając się z „boga” w człowieka, a następnie z człowieka w „boga i ducha”. Od kiedy „Nefrytowy Cesarz” nadał mu zaszczyty i tytuły, zwykli ludzie zaczęli się do niego modlić i zwracać o różne błogosławieństwa. Mawia się, że odpędza demony z opętanego umysłu, odczarowuje go oraz znosi klątwy. Ci, którzy mu zaufali nie muszą się niczego bać. Dlatego tabliczki z jego imionami lub wizerunkami umieszczano na Czerwonych Dżonkach pływających po Rzece Perłowej i powiązanych z nią szlakach wodnych. Niektórzy twierdzą, że Huan Guang sam ma naturę aktora i dlatego jest przez nich wielbiony. Dawni artyści mieli zwyczaj modlić się do niego przed każdym występem i prosić o wsparcie, aby nie pomylić kroków na scenie, nie potknąć się i nie zapomnieć tekstu.

Dwie inne postaci, które nawiązują do Hua Guang'a, to Ma Tian Jun (馬天君) i Ma Ling Guang (馬靈官). Charakteryzuje je trzecie oko. Ma Tian Jun trzyma Złotą Piramidę (三角金磚), a dzierżąc też miecz może mieć obok siebie „Ognistą Wronę” Huo Ya (火鴉), która reprezentuje „Ducha Ognia” Huo Zhi Jing (火之精). Z legendy wynika, że igrając z ogniem spalił „Taras Dziewięciu Smoków Nefrytowego Cesarza” i za karę ten wygnał go na Ziemię do królestwa śmiertelników.

Ma Tian Jun uważany jest przez Hakka za obrońcę środowiska operowego i mitycznego „przodka”. Stąd aktorzy wierzą, że skoro jest „Prawdziwym Władcą Ognia”, to jest też w stanie kontrolować ten żywioł i go okiełznać, oraz ochronić Gildię.

Z kolei postać Yang Jian Er Lang Shen'a, który ma być siostrzeńcem Nefrytowego Cesarza jest rozpoznawana po tym, że w prawej ręce trzyma trypunktową obosieczną włócznię (zwaną też trypunktowym mieczem na drzewcu) San Jian Ji (三尖戟), a w drugiej na przykład złoty but. W pobliżu przebywa „Niebiański Wyjący Pies” Xiao Tian Quan (哮天犬), który spełnia jego zachcianki i służy mu do polowań na demony.

Istnieją przy tym dwie wersje Er Lang Shen'a. Pierwsza to ta znana z Feng Shen Bang (楊戩), a druga to postać historyczna Zhao Yu (趙昱). Hua Guang jest również znany jako Wu Xian Da Di (五顯大帝) lub Wu Xian Ma Ling Guan (五顯馬靈官). Nie jest jednak powszechnie kultywowany przez zwykłych ludzi, ponieważ głównie jest to postać ceniona przez artystów Opery Kantońskiej, którzy chętnie okazują mu szacunek.

Posągi i różne figury Hua Guang (Da Di) są przedstawiane zwykle ze złotymi twarzami, podczas gdy Er Lang Shen'a nie są materializowane w ten sposób. Zhao Yu, znany też jako Er Lang Shen powstrzymał kiedyś katastrofalne powódzie, a także demonicznego węża atakującego ludzi. Dzięki temu zdobył zasługi i nadano mu tytuł Er Lang Shen, alias Er Lang Zhen Jun. W niektórych chińskich wioskach nadal działają poświęcone mu świątynie, ponieważ jest ceniony za to, że potrafi spełniać życzenia i przynosi szczęście.

